

Dovolání

Ústavní stížnost proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o nároku cestujícího, který je spotřebitelem, na zaplacení částky nepřevyšující 50 000 Kč, uplatněného jako náhrada za zmeškaný let podle čl. 5 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. 2. 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, nebo náhrada nákladů podle čl. 8 odst. 3 tohoto nařízení, není přípustná podle čl. 75 odst. 1 zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, jestliže stěžovatel nevyčerpal dovolání, jehož přípustnost závisí na splnění některé z podmínek podle § 237 občanského soudního řádu. Takovéto dovolání není nepřípustné podle § 238 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu, neboť ve věci jde o vztahy ze spotřebitelských smluv.

K porušení základního práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod může dojít rovněž v důsledku nesprávného poučení o nepřípustnosti opravného prostředku. Nesprávné poučení sice nemá vliv na to, zda stěžovatel takovýto prostředek měl či neměl k dispozici, pokud však účastník řízení ve svém postupu jednal v důvěře v jeho správnost, tato skutečnost nemůže jít k jeho tíži v tom smyslu, že mu bude upřena ochrana jeho práv. Tento závěr se uplatní jak v případech, kdy stěžovatel z tohoto důvodu uplatnil zákonem stanovený opravný prostředek, přestože jej neměl k dispozici, tak v případech, kdy jej naopak neuplatnil, přestože jej k dispozici měl.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. IV.ÚS 2672/19 ze dne 19.2.2020)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti a) I.T., a b) PharmDr. J.K., obou zastoupených Mgr. P.N., advokátem, sídlem B., proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. května 2019 č. j. 19 Co 85/2019-52 a rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 29. ledna 2019 č. j. 28 C 128/2018-32, za účasti Městského soudu v Praze a Obvodního soudu pro Prahu 6, jako účastníků řízení, a obchodní společnosti VUELING AIRLINES S.A., sídlem B., Španělské království, zastoupené JUDr. J.S., Ph.D., advokátem, sídlem P., jako vedlejší účastnice řízení, tak, že rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 22. května 2019 č. j. 19 Co 85/2019-52 bylo porušeno základní právo stěžovatelů na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Tento rozsudek se ruší, ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.

Z odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Ústavní stížností, jež byla Ústavnímu soudu doručena dne 13. 8. 2019, navrhli stěžovatelé zrušení v záhlaví uvedených rozsudků z důvodu tvrzeného porušení jejich základních práv na soudní ochranu a na zákonného soudce podle čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

II. Shrnutí řízení před obecnými soudy

2. Stěžovatelé měli na den 8. 5. 2018 zarezervovaný let IB 5188 z Říma do Prahy, jehož provozujícím leteckým dopravcem byla vedlejší účastnice. Tento let byl zrušen, přičemž stěžovatelé byli až

následující den dopraveni vedlejší účastníci do Vídně, z níž dále po vlastní ose pokračovali do Ostravy. Žalobou proti vedlejší účastníci se každý z nich domáhá zaplacení částky 250 EUR jako náhrady stanovené podle čl. 5 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. 2. 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, [dále jen "nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004"] a částky 50,10 EUR za náhradní spojení podle čl. 19 Úmluvy o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě, vyhlášené pod č. [123/2003](#) Sb. m. s. Celkem se tedy domáhají zaplacení částky 600,20 EUR.

3. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 (dále jen "obvodní soud") ze dne 29. 1. 2019 č. j. 28 C 128/2018-32 byla žaloba stěžovatelů zamítnuta. Posouzení nároku stěžovatelů na náhradu za zrušený let záviselo na zodpovězení otázky, zda na straně provozujícího leteckého dopravce nebyl dán liberační důvod podle čl. 5 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004. Podle tohoto ustanovení provozující letecký dopravce není povinen platit náhradu v souladu s čl. 7 tohoto nařízení, jestliže může prokázat, že zrušení je způsobeno mimořádnými okolnostmi, kterým by nebylo možné zabránit, i kdyby byla všechna přiměřená opatření přijata. Článek 14 preambule uvedeného nařízení za mimořádnou okolnost označuje také stávky, které postihují provoz provozujícího leteckého dopravce. V posuzované věci bylo zjištěno, že důvodem zrušení letu byla stávka na letišti Řím-Fiumicino a že vedlejší účastnice na tuto stávku nemohla zareagovat tak, aby zrušení letu včas oznámila a učinila potřebná opatření. Seznam zrušených a zpožděných letů měl být totiž aktualizován řízením letového provozu. Podle obvodního soudu tedy vedlejší účastnice není povinna náhradu stěžovatelům platit. Účastníci byli poučeni, že proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné.

4. S uvedeným hodnocením se ztotožnil i Městský soud v Praze (dále jen "městský soud"), který rozsudkem ze dne 22. 5. 2019 č. j. 19 Co 85/2019-52 potvrdil rozsudek obvodního soudu. Z odvolání stěžovatelů se podává, že právní základ nároku na zaplacení částky 50,10 EUR pro každého z nich spatřovali v čl. 8 odst. 1 písm. b) [v odvolání nesprávně označeném jako čl. 9 odst. 1 písm. b)] ve spojení s čl. 8 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004. Podle městského soudu je pro posuzovanou věc použitelný rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 4. 10. 2012 ve věci C-22/11 Finnair Oyj proti Timymu Lassooyovi, podle něhož bod 14 preambule nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 považuje za mimořádné okolnosti také "stávky, které postihují provoz provozujícího leteckého dopravce", aniž je jakkoli rozlišováno mezi tím, zda jde o stávku zaměstnanců přímo leteckého dopravce či zaměstnanců jiných subjektů, jejichž činnost je nezbytná pro uskutečnění leteckým dopravcem provozovaných letů. Městský soud neshledal důvodným požadavek stěžovatelů, aby byla ve věci předložena Soudnímu dvoru Evropské unie předběžná otázka. S poukazem na usnesení ze dne 17. 4. 2018 sp. zn. I. ÚS 3244/17 (všechna v tomto nálezu citovaná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>) tento soud konstatoval, že otázka výkladu čl. 5 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 je otázkou, jejíž správný výklad je zřejmý a vyplývá z bodu 14 preambule tohoto nařízení. Závěrem rozsudku byli účastníci poučeni o nepřípustnosti dovolání.

III. Argumentace stěžovatelů

5. Stěžovatelé úvodem ústavní stížnosti tvrdí, že ji sice považují za přípustnou, současně však upozorňují na rozdílnou rozhodovací praxi jednotlivých senátů Ústavního soudu v této otázce a navrhuje, aby byla daná otázka projednána v plénu. Ústavní soud shledal přípustnou ústavní stížnost proti rozsudku odvolacího soudu, jež se týkala nároku podle čl. 5 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 nepřesahujícího částku 50 000 Kč, v usnesení ze dne 19. 3. 2019 sp. zn. II. ÚS 379/19 nebo usnesení ze dne 10. 4. 2018 sp. zn. III. ÚS 918/17. V jiných případech dospěl naopak k závěru, že jde o nárok ze spotřebitelské smlouvy, a tudíž

mělo být vyčerpáno dovolání. Tento přístup měl převážet v nálezu ze dne 31. 10. 2017 sp. zn. I. ÚS 2265/16 (N 196/87 SbNU 219) nebo usnesení ze dne 12. 6. 2019 sp. zn. I. ÚS 1505/19. Předmětná rozhodnutí jsou v tak výrazném rozporu, že stěžovatelům neumožňují spolehnout se na princip právní jistoty a princip předvídatelnosti práva, které jsou nezbytným předpokladem obecné důvěry občanů v právo. Pokud by Ústavní soud shledal v dané věci spor ze spotřebitelských smluv, měl by se vypořádat i s rozhodovací praxí dovolacího soudu, vyjádřenou např. v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2014 sp. zn. 25 Cdo 2376/2014 (Rc 12/2015) nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 9. 2014 sp. zn. 25 Cdo 3180/2014, která jsou analogicky použitelná i ve věci stěžovatelů. V obou těchto rozhodnutích paušalizovaná náhrada škody nevyplývá z uzavřené smlouvy, ale z právního předpisu.

6. K vlastnímu posouzení jejich žaloby ze strany obecných soudů stěžovatelé uvádí, že stávka řídicích letového provozu a letištního personálu v Itálii nebyla neočekávaná. Informace o ní byla zveřejněna více než 14 dní před plánovaným letem a vedlejší účastnice tak mohla let zrušit bez nároku na kompenzaci pro cestující. Tuto skutečnost měli stěžovatelé doložit již v řízení před obvodním soudem. Při výkladu pojmu "mimořádné okolnosti" podle čl. 5 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 vždy záleží na posouzení jednotlivých konkrétních skutkových okolností daného případu a také na tom, zda se provozujícímu leteckému dopravci podaří prokázat, že nebylo možné zabránit zrušení či zpoždění letu, přestože byla přijata veškerá přiměřená opatření, která po něm v dané situaci bylo možné spravedlivě požadovat. Nařízení v bodu 14 preambule obsahuje pouze jakýsi demonstrativní výčet okolností, jež je možné za splnění dalších podmínek považovat za okolnosti mimořádné. Přesný výklad pojmu však zůstává na Soudním dvoře Evropské unie. Podle stěžovatelů na to, aby nějaká okolnost mohla být prohlášena za mimořádnou, nepostačuje její vyjmenování v preambuli, nýbrž musí naplňovat i další kumulativně stanovené podmínky, konkrétně musí být nahodilá a neočekávaná. Právě k neočekávatelnosti se přitom Soudní dvůr Evropské unie doposud nevyjádřil a obecné soudy se na něj v této souvislosti měly obrátit s předběžnou otázkou podle čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie. Ze samotného nařízení nelze určit, jak dlouho dopředu musí být okolnost dopravci známá, aby se mohlo jednat o okolnost mimořádnou.

7. Svévůli v rozhodování obvodního soudu spatřují stěžovatelé i v posouzení části nároku ve výši 100,20 EUR, když tuto náhradovou povinnost nelze podřadit pod stejný princip náhradové povinnosti jako samotnou kompenzaci. Městský soud porušil právo stěžovatelů na soudní ochranu tím, že ve svých úvahách naprosto vynechal uvedenou část nároku, kterou se vůbec nezabýval, ani neodůvodnil, v čem spatřuje rozhodnutí obvodního soudu za správné.

IV. Průběh řízení před Ústavním soudem

8. Ústavní soud si pro účely posouzení věci vyžádal spis vedený před obvodním soudem pod sp. zn. 28 C 128/2018 a vyzval účastníky řízení i vedlejší účastnici řízení k vyjádření se k ústavní stížnosti.

9. Městský soud ve svém vyjádření ze dne 4. 9. 2019 uvedl, že otázkou výkladu pojmu "mimořádné okolnosti" podle čl. 5 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 se zabýval v odůvodnění svého rozsudku, stejně jako důvody nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie, a proto odkázal na odůvodnění tohoto rozsudku. Současně dodal, že námitka porušení práva stěžovatelů na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny není blíže odůvodněna, a že senát, který rozhodl o jejich odvolání, jednal ve složení podle rozvrhu práce.

10. Obvodní soud se k ústavní stížnosti nevyjádřil.

11. Vedlejší účastnice ve svém podání ze dne 14. 10. 2019 poukázala na skutečnost, že teprve po rozsudku obvodního soudu stěžovatelé změnili svá skutková tvrzení a právní základ nároku. Původně

byl jimi uplatněn nárok na odškodnění podle čl. 5 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004. S tímto nárokem se obecné soudy vypořádaly tak, že nesporně tvrzená stávka byla mimořádnou okolností a byla liberačním důvodem pro nepřiznání odškodnění. V ústavní stížnosti již ale stěžovatelé tvrdí, že jimi tvrzený nárok vlastně není odškodněním podle čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004, nýbrž náhradou škody patrně podle čl. 8 tohoto nařízení. Naplnění práva na náhradu škody však nijak relevantně netvrdili ani nedokazovali, sami zvolili možnost přepravy na letiště ve Vídni a o své vůli z Vídně cestovali do místa bydliště na své náklady. Nebylo ani tvrzeno či prokazováno, zda vedlejší účastník splnil své povinnosti podle čl. 8 nařízení nebo zda se splnění takových povinností stěžovatelé na žalovaném domáhali. Ohledně své změněné právní argumentace nenabídli stěžovatelé žádná relevantní tvrzení ani důkaz. Ostatně čl. 8 odst. 1 písm. c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 stanoví možnost přesměrování za srovnatelných dopravních podmínek na cílové místo určení v pozdější době podle přání cestujícího s výhradou dostupnosti míst. Stěžovatelé neměli jiné přání ohledně cílového místa určení a uskutečněním letu do Vídně přijali výhradu vedlejšího účastníka co do dostupnosti místa v určeném čase. Napadená rozhodnutí jsou věcně i formálně bez vad a ústavní stížnost by měla být zamítnuta.

12. Uvedená vyjádření byla zaslána stěžovatelům, kteří podáním ze dne 22. 10. 2019 využili možnosti se k nim vyjádřit. Oba již v žalobě uvedli, jakou částku požadují a z jakého důvodu, přičemž podřazení pod právní normu ponechali na příslušném soudu. Není pravdivým tvrzením, že změnilo skutková tvrzení. Stěžovatelé v žalobě požadovali dva nároky vedle sebe, a to jak nárok na částku 250 EUR z titulu paušalizované náhrady škody, tak náklady, které byly vynaloženy v souvislosti se zanedbáním péče ze strany letecké společnosti. Je to právě vedlejší účastnice, kdo má prokazovat, že péče byla poskytnuta v souladu s nařízením, respektive že bylo nabídnuto přesměrování při nejbližší možné příležitosti na cílové místo určení. Nic takového vedlejší účastnice nejen neprokázala, ale ani netvrdila.

13. Podle § 44 zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "zákon o Ústavním soudu") rozhodl Ústavní soud ve věci bez konání ústního jednání, neboť od něj nebylo možno očekávat další objasnění věci.

V. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

14. Předtím, než Ústavní soud mohl přistoupit k věcnému posouzení ústavní stížnosti, musel se zabývat otázkou, zda jsou splněny podmínky pro její projednání stanovené zákonem o Ústavním soudu.

15. Podle § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu je ústavní stížnost nepřijatelná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje; to platí i pro mimořádný opravný prostředek, který orgán, jenž o něm rozhoduje, může odmítnout jako nepřijatelný z důvodů závislých na uvážení. Ústavní stížnost tedy může zásadně směřovat jen proti rozhodnutím "konečným", tj. rozhodnutím o posledním procesním prostředku, který zákon poskytuje k ochraně práva. Úkolem Ústavního soudu totiž není měnit či napravit případná, ať již tvrzená či skutečná pochybení obecných soudů v dosud neskončeném řízení, nýbrž je zásadně povolán k posouzení, zda po pravomocném skončení věci ob stojí řízení a jeho výsledek v rovině ústavněprávní jako celek.

16. Dále nutno upozornit na § 238 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu, podle něhož dovolání podle § 237 občanského soudního řádu není přípustné proti rozsudkům a usnesením, vydaným v řízeních, jejichž předmětem bylo v době vydání rozhodnutí obsahujícího napadený výrok peněžité plnění nepřevyšující 50 000 Kč, včetně řízení o výkon rozhodnutí a exekučního řízení, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv a o pracovněprávní vztahy; k příslušenství pohledávky se přitom

nepřihlíží.

17. Ústavní stížností napadeným rozsudkem městského soudu jako soudu odvolacího byl potvrzen rozsudek obvodního soudu, kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatelů. Uvedenými rozsudky bylo rozhodováno o nárocích stěžovatelů na zaplacení částky 250 EUR jako náhrady škody za zmeškaný let a částky 50,10 EUR jako náhrady nákladů na přepravu z jiného letiště, než které bylo uvedeno v původní rezervaci jako cílové místo určení. Je zřejmé, že i kdyby byla celková částka 600,20 EUR posuzována ze strany dovolacího soudu jako jeden celek, předmětem zamítavého výroku by bylo peněžité plnění nepřevyšující 50 000 Kč. Dovolání by proto nebylo nepřijatelné podle § 238 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu, ledaže by v případě předmětného peněžitého plnění šlo o vztahy ze spotřebitelských smluv. Jen tehdy by přicházela v úvahu přípustnost dovolání podle § 237 občanského soudního řádu, a tudíž by byla dána povinnost jeho vyčerpání ze strany stěžovatelů jako mimořádného opravného prostředku, který orgán, jenž o něm rozhoduje, může odmítnout jako nepřijatelný z důvodů závisejících na uvážení [stanovisko pléna ze dne 28. 11. 2017 sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16 (ST 45/87 SbNU 905; 460/2017 Sb.)].

18. Otázkou, zda v případě uplatněných nároků jde o vztahy ze spotřebitelských smluv, se Ústavní soud zabýval v nálezu sp. zn. I. ÚS 2265/16. Obecné soudy tehdy rozhodovaly o žalobě 11 osob, z nichž každá se domáhala zaplacení částky 600 EUR vůči leteckému dopravci jako náhrady podle čl. 5 ve spojení s čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004. Odvolací soud i soud prvního stupně tehdy vyhověly žalobě, načež žalovaný provozující letecký dopravce - poučen o nepřijatelnosti dovolání - podal přímo ústavní stížnost. Ústavní soud nicméně uvedl, že i když "u každého jednotlivého žalobce nedosahuje žalovaná částka 50 000 Kč, (...) žalobci zde vystupovali jako spotřebitelé, a proto se shora uvedený důvod nepřijatelnosti dovolání na projednávanou věc nevztahuje." Zároveň konstatoval pochybení odvolacího soudu, který tehdejšího stěžovatele nesprávně poučil o možnosti podat si dovolání k Nejvyššímu soudu.

19. Stěžovatelé podali ústavní stížnost s vědomím tohoto nálezu, současně však upozorňovali na nejednotnost rozhodovací praxe Ústavního soudu v této otázce a na odlišný přístup dovolacího soudu v obdobných věcech, byť v jeho rozhodnutích nešlo přímo o náhradu podle čl. 5 ve spojení s čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2376/2014, které zmínili v ústavní stížnosti, se týkalo nároku na náhradu škody způsobené porušením zákazu neoprávněného odběru elektřiny z elektrizační soustavy podle § 51 odst. 2 zákona č. [458/2000](#) Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Podle dovolacího soudu byl sice mezi žalobcem jako dodavatelem a žalovaným jako zákazníkem smluvní vztah, předmětem žaloby ovšem nebylo plnění ze smlouvy, ale nárok z neoprávněného odběru vyplývající přímo ze zákona, protože nejde o vztah ze spotřebitelské smlouvy podle § 238 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu. V usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3180/2014 zase šlo o nárok pojistitele na náhradu toho, co plnil za pojištěného z titulu jeho odpovědnosti za škodu, kterou způsobil poškozené třetí osobě. I v tomto případě dovolací soud považoval žalované plnění za nárok vyplývající přímo ze zákona, konkrétně z § 10 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou z provozu vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů.

20. Ústavní soud nehodnotil výklad dovolacího soudu v uvedených rozhodnutích, neboť se týkal zákonné úpravy, která nebyla použita v nyní posuzované věci. V obecné rovině však považuje pojem "vztahy ze spotřebitelských smluv" podle § 238 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu za natolik široký, že jako ústavně nepřijatelný nelze předem označit výklad, který pod něj umožňuje zahrnout nejen právní vztahy založené přímo spotřebitelskou smlouvou, ale také právní vztahy založené na základě zákona (nebo jiného právního předpisu, včetně přímo použitelného předpisu Evropské unie), jestliže se jejich vznik odvíjí od spotřebitelské smlouvy, a to i když bude uplatněný nárok dán podle

zákona vůči osobě, která nebyla smluvní stranou této spotřebitelské smlouvy. Neurčitost uvedeného pojmu je třeba vykládat ve prospěch účastníků řízení tak, aby jim pokud možno byl umožněn přístup k dovolacímu soudu.

21. V případě stěžovatelů byly žalobou vůči provozujícímu leteckému dopravci uplatněny tvrzené nároky na náhradu za zmeškaný let podle čl. 5 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 7 a na náhradu nákladů podle čl. 8 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004. Tyto nároky mají svůj základ v přímo použitelném předpisu Evropské unie, podmínkou jejich vzniku však je, kromě jiných právních skutečností, smluvní vztah typicky mezi cestujícím a provozujícím leteckým dopravcem, jehož obsahem je závazek provést let specifikovaný prostřednictvím rezervace letenky, nebo mezi cestujícím a jiným subjektem, jenž se zavázal zprostředkovat provedení tohoto letu u provozujícího leteckého dopravce. Existenci smlouvy výslovně předpokládá i čl. 3 odst. 5 tohoto nařízení, podle něhož, jestliže provozující letecký dopravce nemá smlouvu s cestujícím a plní povinnosti podle tohoto nařízení, má se za to, že jedná v zastoupení osoby, jež uzavřela smlouvu s tímto cestujícím. Z napadených rozsudků se podává, že takováto smlouva byla v případě stěžovatelů uzavřena. Ústavní soud zároveň nemá pochybnosti o tom, že stěžovatelé měli při uplatňování nároků vůči vedlejší účastníci postavení spotřebitele. Je tedy opodstatněn závěr, že u těchto nároků o vztahy ze spotřebitelské smlouvy skutečně šlo.

22. Za této situace není dán důvod, pro který by se měl Ústavní soud odklonit od právních závěrů obsažených v nálezu sp. zn. I. ÚS 2265/16. Skutečnost, že v několika následně vydaných usneseních byla ústavní stížnost ve srovnatelných případech shledána přípustnou přímo proti rozhodnutí odvolacího soudu, není důvodem k tomu, aby senát Ústavního soudu, který je příslušný k projednání a rozhodnutí této věci, postupem podle § 23 zákona o Ústavním soudu navrhl přijetí stanoviska pléna. Ústavní soud totiž nedospěl k právnímu názoru odchylnému od právního názoru vysloveného v jiném nálezu.

23. Ústavní soud shrnuje, že ústavní stížnost proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o nároku stěžovatelů jako cestujících, kteří jsou spotřebiteli, na zaplacení částky nepřevyšující 50 000 Kč, uplatněného jako náhrada za zmeškaný let podle čl. 5 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 nebo náhrada nákladů podle čl. 8 odst. 3 tohoto nařízení, není přípustná podle čl. 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu, jestliže stěžovatelé nevyčerpali dovolání, jehož přípustnost závisí na splnění některé z podmínek podle § 237 občanského soudního řádu. Takovéto dovolání není nepřípustné podle § 238 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu, neboť ve věci jde o vztahy ze spotřebitelských smluv.

24. Navzdory těmto závěrům Ústavní soud shledal ústavní stížnost přípustnou proti rozsudku městského soudu z jiného důvodu. K porušení základního práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny může dojít rovněž v důsledku nesprávného poučení o nepřípustnosti opravného prostředku. Nesprávné poučení sice nemá vliv na to, zda stěžovatel takovýto prostředek měl či neměl k dispozici, pokud však účastník řízení ve svém postupu jednal v důvěře v jeho správnost, tato skutečnost nemůže jít k jeho tíži v tom smyslu, že mu bude upřena ochrana jeho práv. Tento závěr se uplatní jak v případech, kdy stěžovatel z tohoto důvodu uplatnil zákonem stanovený opravný prostředek, přestože jej neměl k dispozici [např. náleze ze dne 31. 1. 2012 sp. zn. IV. ÚS 3476/11 (N 25/64 SbNU 269)], tak v případech, kdy jej naopak neuplatnil, přestože jej k dispozici měl [např. náleze ze dne 31. 5. 1994 sp. zn. III. ÚS 65/93 (N 27/1 SbNU 213) nebo náleze ze dne 1. 3. 2011 sp. zn. I. ÚS 2912/10 (N 29/60 SbNU 371)]. Ústavní soud v minulosti opakovaně připustil ústavní stížnost proti rozhodnutím, v nichž byl stěžovatel nesprávně poučen, že je nemůže napadnout opravným prostředkem, jejich přezkum nicméně omezil výlučně na posouzení správnosti poučení (viz výše citované nálezy). Pakliže shledal jeho nesprávnost, odstranění tohoto pochybení novým rozhodnutím otevíralo cestu k věcnému posouzení ostatních námitek v řízení o příslušném opravném prostředku, pro jehož uplatnění začaly nově běžet zákonné lhůty.

25. Přestože stěžovatelé výslovně nenamítají nesprávnost poučení, relevantnost takového posouzení fakticky vyplývá ze stěžovateli uplatněné argumentace, v níž je upozorňováno na nejednotnou rozhodovací praxi v otázce přípustnosti či nepřípustnosti dovolání. Ústavní soud proto shledal ústavní stížnost v rozsahu, ve kterém směřuje proti rozsudku městského soudu, přípustnou.

26. Ústavní stížnost je naopak nepřipustná podle § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu v rozsahu, v němž směřuje proti rozsudku obvodního soudu. Skutečnost, že stěžovatelé nepodali dovolání, má za následek, že zatím nebyly vyčerpány všechny zákonem stanovené prostředky, které jim zákon k ochraně jejich práva poskytuje. Bude-li však ústavní stížnost vůči rozsudku městského soudu shledána důvodnou, otevře se tím stěžovatelům cesta k podání dovolání. V případě jeho zamítnutí, respektive odmítnutí pro nepřipustnost z důvodu nesplnění podmínek podle § 237 občanského soudního řádu, pak budou moci podat novou ústavní stížnost, jež bude směřovat i vůči rozsudkům městského soudu a obvodního soudu.

27. V rozsahu, ve kterém byla ústavní stížnost shledána přípustnou, byla podána včas a osobou k tomu oprávněnou a splňuje i všechny zákonem stanovené náležitosti, včetně povinného zastoupení advokátem (§ 29 až 31 zákona o Ústavním soudu).

VI. Vlastní posouzení

28. Poté, co se Ústavní soud seznámil s argumentací stěžovatelů, vyjádřeními účastníků řízení a obsahem příslušného spisu vedeného u obvodního soudu, zhodnotil, že ústavní stížnost je v části, ve které směřuje proti rozsudku městského soudu, důvodná.

29. V řízení o ústavních stížnostech [čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy (dále jen "Ústava"), § 72 a násl. zákona o Ústavním soudu] Ústavní soud jako soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) přezkoumává rozhodnutí či postup orgánů veřejné moci jen z toho hlediska, zda jimi nedošlo k porušení ústavně zaručených základních práv a svobod.

30. V posuzované věci stěžovatelé v souladu s poučením obsaženým v napadeném rozsudku městského soudu nepodali proti tomuto rozsudku dovolání, nýbrž přímo ústavní stížnost, a to přestože, jak bylo podrobně vyloženo výše (viz body 16 až 22 tohoto nálezu), přípustnost dovolání nebyla vyloučena podle § 238 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu. Jeho přípustnost naopak závisela na posouzení podmínek podle § 237 občanského soudního řádu, které má v podstatě povahu kvazimeritorního přezkumu a jehož výsledek, pokud jde o závěr o přípustnosti, závisí na uvážení dovolacího soudu. Nesprávné poučení tak mělo za následek, že stěžovatelé nevyužili dovolání jako mimořádný opravný prostředek, kterým se mohli domoci ochrany proti tvrzenému zásahu do jejich ústavně zaručených práv a svobod. Napadeným rozsudkem městského soudu proto bylo porušeno právo stěžovatelů na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

31. Ústavní soud závěrem podotýká, že v tomto řízení nebyl oprávněn přezkoumávat skutková zjištění či právní závěry městského soudu. Pouze vycházel ze skutečnosti, že městský soud shledal odvolání přípustným a věcně o něm rozhodl. Tento nálezn tudíž nelze vykládat v tom smyslu, že by v něm Ústavní soud pro účely dalšího řízení přisvědčil závěrům obsaženým v napadeném rozsudku městského soudu, ať už se tykají procesních předpokladů odvolacího řízení nebo skutkových zjištění či právních závěrů soudů obou stupňů.

32. Pro úplnost pak Ústavní soud dodává, že si je vědom toho, že provedl závazný výklad k otázce nepřipustnosti dovolání podle § 238 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu, aniž by k ní ještě předtím mohl vyjádřit svůj právní názor dovolací soud, jemuž především náleží rozhodovat o přípustnosti dovolání. Tato skutečnost vyplynula ze vzniklé procesní situace, kdy Ústavní soud sám musel posoudit přípustnost ústavní stížnosti právě s ohledem na uvedené ustanovení. Existence

tohoto nálezu nicméně nevyklučuje, aby dovolací soud, dospěje-li k přesvědčivým důvodům ve prospěch užšího výkladu slov "vztahy ze spotřebitelských smluv", v budoucnu vstoupil do soudního dialogu s Ústavním soudem a svůj odlišný či upřesňující právní názor řádně odůvodnil [k precedenční závaznosti nálezu ze dne 13. 11. 2007 sp. zn. IV. ÚS 301/05 (N 190/47 SbNU 465)].

VII. Závěr

33. Z těchto důvodů Ústavní soud podle § 82 odst. 1, odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu částečně vyhověl ústavní stížnosti stěžovatelů (výrok I.) a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil napadený rozsudek městského soudu (výrok II.). V části, ve které ústavní stížnost směřovala proti rozsudku obvodního soudu, ji podle § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu odmítl jako nepřipustnou (výrok III.). V pokračujícím řízení je městský soud povinen znovu rozhodnout o odvolání stěžovatelů a vázán výše uvedeným právním názorem Ústavního soudu (čl. 89 odst. 2 Ústavy) správně poučit účastníky řízení o přípustnosti dovolání.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výděлку \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)